

г) члени малозабезпеченої чи багатодітної сім'ї;

г) особа, яка діє в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена; або

3) предметом позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю [3].

Варто зазначити, що в Україні не існує єдиної судової практики щодо розгляду клопотань про звільнення від сплати судового збору особи, що звернулася до суду. Показовими в цьому контексті є ухвали Полтавського окружного адміністративного суду від 21.03.2018 у справі № 816/672/18 та Закарпатського окружного адміністративного суду від 29.03.2018 у справі 807/235/18. Позивачем в обох випадках були подані аналогічні клопотання про звільнення від сплати судового збору через скрутне матеріальне становище, що містили однакову аргументацію, а також аналогічні докази. Цікавим є те, що Полтавський окружний адміністративний суд визнав клопотання обґрунтованим і таким, що підлягає задоволенню, звільнивши Позивача від сплати судового збору, натомість Закарпатський окружний адміністративний суд залишив позовну заяву без руху, відмовивши в задоволенні зазначеного клопотання, зазначивши, що подані позивачем докази суд вважає недостатніми для звільнення його від сплати судового збору, оскільки рівність усіх учасників судового процесу перед законом передбачає єдиний правовий режим судочинства, який забезпечує реалізацію їхніх процесуальних прав та обов'язків, тобто є конкретизацією загального принципу рівності всіх перед законом і судом стосовно сфери здійснення судової влади і судочинства, а тому, звільнення його від сплати судового збору в окремих категоріях справ може розцінюватися як надання їм певних процесуальних переваг перед іншими учасниками судового процесу. Варто зазначити, що Європейський суд з прав людини в рішенні від 19 червня 2001 року у справі «Креуз проти Польщі» (Kreuz v. Poland)) зазначив, що сплата судових витрат не повинна перешкоджати доступу до суду, ускладнювати цей доступ таким чином і такою мірою, щоб завдати шкоди самій суті цього права, та має переслідувати законну мету.

Таким чином, підсумовуючи зазначене, можемо дійти висновку, що аспект права на доступ кожного до правосуддя в Україні є цілком впровадженим та ефективним, проте існує ряд проблемних питань, що перешкоджають реалізації цього права, зокрема незручність графіків роботи судів, порушення процесуальних строків розгляду справ, а також неоднакове застосування судами положень законодавства щодо звільнення від сплати судового збору громадян, що звернулися до суду. Зазначені питання потребують особливої уваги держави, а також подальших варіантів їх вирішення.

Список використаних джерел

1. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/view/2678/15/>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Про судовий збір: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.

**Здобувач ступеня доктора філософії
кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ**

ЩОДО НОРМАТИВНО ПРАВОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ ВИДІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Виникнення нових потреб суспільства завдяки стрімкому розвитку цивілізації потребує постійного удосконалення забезпечення безпеки у різних сферах держави. Кожна розвинена країна намагається передбачити проблемні питання, що можуть виникнути у тій чи іншій сфері суспільних відносин і закріпити у нормативних актах можливі шляхи їх вирішення та передбачити потенційні загрози. Тому, можна сказати, що залежно від того які виникають проблемні питання створюється законодавче закріплення норм їх регулювання і відбувається класифікація безпеки, що залежить від видів сфер людської діяльності.

Якщо говорити про розвиток ІТІ технологій у світі, то факт його розвитку, що відбувається у геометричній прогресії і заслуговує окремої уваги не можна заперечити. Тому регулювання і охорона прав у інформаційному просторі постійно видозмінюється і не встигає актуалізуватись. Особливої уваги заслуговує питання боротьби з астротурфінгом (протистояння спеціалістам іноземних держав, її групам чи окремим громадянам, які застосовують сучасне програмне забезпечення для штучного управління громадською думкою, шляхом коментарів, критики та інших публікацій для дискредитації державної влади та намагання схилити їх до прийняття тих чи інших законопроектів чи інших рішень, що завжди мають політичне замовлення). Методами астротурфінгу є дезінформація, пропаганда, тролінг і так зване ляльководство. Однак, не слід забувати й про кібер простір, що є частиною інформаційної безпеки та регулюється Указом Президента № 47/2017 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України». Поруч із загрозою якої, враховуючи умови гібридної війни з Російською Федерацією з 2014 року, стоїть національна безпека, яка включає в себе елементи останньої та деяких інших [5].

Указ Президента України про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 6 травня 2015 року «Про стратегію національної безпеки України» спрямований на реалізацію до 2020 року визначених у ньому пріоритетів державної політики національної безпеки. Основними цілями цієї стратегії відповідно до Розділу II є: мінімізація загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно-визнаного державного кордону України, гарантування мирного майбутнього України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави; утвердження прав і свобод людини і громадянина, забезпечення нової якості економічного, соціального і гуманітарного розвитку, забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу та формування умов для вступу в НАТО.

Однак слід зазначити що реформи, передбачені Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, провокують загрозу економічній безпеці країни. Підлив економіки, торгівельно-економічна війна з РФ, зниження фінансових ресурсів держави, неефективне управління державним боргом, надмірна залежність національної економіки від зовнішніх ринків – усі ці та ще багато інших чинників є негативними аспектами економічної безпеки. Регулювання якої зазначено у вище вказаній Стратегії [2].

Поруч з цим, існує загроза й енергетичній безпеці України. Адже, недостатній рівень джерел постачання енергоносіїв та технологій, недієва політика енергоефективності та енергозабезпечення, спотворення ринкових механізмів в енергетичному секторі потребує впливового втручання та регулювання. Тому, саме Закон України «Про ринок електричної енергії» визначає правові, економічні та

¹ Науковий керівник: Тихомиров Д.О.

організаційні засади функціонування ринку електричної енергії, регулює відносини, пов'язані з виробництвом, передачею, розподілом, купівлею-продажем, постачанням електричної енергії для забезпечення надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам з урахуванням інтересів споживачів, розвитку ринкових відносин, мінімізації витрат на постачання електричної енергії та мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище [3].

А отже, екологічна безпека України потребує не менш впливового регулювання. Не можна ігнорувати негативні екологічні наслідки Чорнобильської катастрофи, на додаток значний обсяг відходів виробництва та споживання і неналежний рівень їх вторинного використання, переробки та утилізації, надмірний антропогенний вплив і високий рівень техногенного навантаження на територію України. Зазначені питання та проблеми що виникають регулюються Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про стратегічну екологічну оцінку», а також Земельним кодексом України.

Доцільно буде зауважити й про наявність та необхідність зміцнення воєнної безпеки України, яка максимально спрямовує свої сили на протидію зовнішній небезпеці держави з боку країни-агресора – Російської Федерації. Порушення останньою, територіальної цілісності України шляхом анексії Автономної республіки Крим та створення так званої «гібридної» війни на Сході України являє собою факт реалізації воєнної небезпеки України. При цьому, зростання ваги інформаційного чинника в соціальних мережах, щодо створення думки про прихильність і бажання громадян що проживали на цій території України увійти до складу РФ, не можна недооцінювати. Саме тому, говорячи про безпеку потрібно відзначити усі її види які у своїй сукупності становлять національну безпеку держави. А регулювання цієї сфери відбувається за допомогою використання і дотримання законодавчих актів у яких містяться відомості про їх цілі і завдання. Виключенням не є Стратегія національної безпеки України, яка визначає забезпечення готовності держави, її економіки і суспільства до оборони та відбиття зовнішньої агресії у будь-яких формах і проявах (зокрема у формі гібридної війни), підвищення рівня обороноздатності держави як ключовими пріоритетами політики національної безпеки [4].

Стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних діянь і негативного впливу надзвичайних обставин, викликаних криміногенною ситуацією, стихійним лихом, катастрофами, аваріями, пожежами, епідеміями та іншими надзвичайними подіями закріплено в законодавстві України як громадська безпека. Виходячи з цього поняття можна відзначити, що наявність чинників що є життєво важливими національними інтересами дають змогу говорити про наявність таких під видів безпеки як; особиста безпека працівників правоохоронних органів; безпека дорожнього руху; політична безпека; соціальна безпека; конституційна безпека (забезпечення права на свободу слова) та інші. Останнім часом, дедалі частіше у науковій літературі зустрічається таке поняття як «публічна безпека». І хоч на сьогодні, юридичне визначення цього терміну в законодавстві України відсутнє, проте у нормативних актах МВС воно визначається як споріднене з поняттям «громадська безпека». І оскільки останнє є індикатором визначення атмосфери спокою у суспільстві, рівня злочинності та ефективності діяльності державних органів, а поняття «безпека» визначено в законодавстві у тому контексті і напрямку, у якому існує факт його застосування і забезпечення, - то важливість забезпечення громадської безпеки як однієї з видів безпеки тільки підкреслюється.

Отже, узагальнюючи можна сказати, що на найближчу перспективу пріоритетами в діяльності забезпечення безпеки у найбільш поширених сферах є: завершення роботи на нові стандарти у напрямку бойової готовності та збройних сил; забезпечення своєчасного виявлення зовнішніх загроз інформаційної сфери та їх

нейтралізації шляхом постійного удосконалення форм і способів протидії; охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини; забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку, формування механізму протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам, підвищення рівня життя населення, розвитку системи міжнародної економічної взаємозалежності.

Список використаних джерел

1. Конституція України : закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 6 травня 2015 року [Електронний ресурс] // Указ 287/2015. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
3. Закон України «Про стратегічну екологічну безпеку» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради - 2018. № 16. ст.138. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
4. Закон України «Про національну безпеку» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради / Закон № 2469-VIII. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2469-19>.
5. Указ Президента № 47/2017 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» [Електронний ресурс] // Указ 47/2017. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017>.

Курсант 1 курсу ННІ № 2 Національної академії внутрішніх справ, рядовий поліції

Саєнко Наталія Володимирівна¹

ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ, ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ: АНАЛІЗ, МЕТОДИКА, ТАКТИКА

Проблеми припинення порушень громадського порядку при проведенні масових заходів є актуальним і характерним для поліції всіх країн світу. Україна не є винятком. Особливо гострої фази ця проблема набула в останні роки незалежності, складних демократичних перетворень в Українській державі, в умовах сепаратистських рухів в окремих регіонах та збройної агресії з боку Російської Федерації на сході і півдні країни. Це і демонстрації різних партій, акти протесту перед спорудами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, дії опозиції біля пам'ятника Тараса Шевченка, установ Національного банку України, МВС України, створення наметових містечок на Майдані Незалежності, протистояння при проведенні виборчої кампанії у східних і західних регіонах України, а також у випадках терористичних подій (захоплення державних установ) на сході країни та в Криму.

Для нейтралізації лише перелічених загроз та мінімізації їх наслідків, працівники Національної поліції мають бути добре підготовленими, володіти відповідними тактичними прийомами та засобами, досягати високої майстерності (*з точки зору юридичної освіченості, психологічно, тактично готовими у нестандартних ситуаціях*) у максимально ефективному їх застосуванні.

Метою цієї публікації є висвітлення проблеми правового забезпечення та дослідження тактики застосування спеціальних засобів, зокрема, пристроїв для

¹ Науковий керівник: Пендюра М.М.